بوْز داغیم

ناصر رهنما

Hasan Bay
TABRIZ

بسم الله الرحمن الرحیم

بۆز داغیم

دفتر شعر

اثر:
ناصر رهنما

اسفند ۱۳۸۱

رهنما ، ناصر
بوزداغیم : دفتر شعر / اثر ناصر رهنما ـ گنبد کاووس:
ایل آرمان، ۱۳۸۲.
۱۰۴ ص.   ISBN 964-7882-10-6
فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا .
۱ .شعر ترکمنی ـ ـ ایران ـ- قرن ۱۴ .
الف. عنوان.
۹ب ۹ر/۳۳۴ PL   ۸۹۴/۳۶۴۱
۱۳۸۲   ب۸۹۳ر
کتابخانه ملی ایران   ۹۱۵۹ ـ ۸۲م

مؤسسه فرهنگی،انتشاراتی ایل آرمان
استان گلستان،گنبد کاووس
تلفن : ۴۰۰۸۴ ـ ۳۲۷۴۵ ـ ۰۱۷۲
صندوق پستی : ۴۹۷۱۵/۱۶۹
آدرس سایت اینترنتی : www.ilarman.4t.com
پست الکترونیک : e-mail: ilarman@mail.com

مشخصات کتاب

عنوان کتاب :	بوزداغیم
شاعر :	ناصر رهنما
ناشر :	مؤسسه فرهنگی ، انتشاراتی ایل آرمان
چاپ :	اول ۱۳۸۲
تیراژ :	۲۰۰۰ ج
قطع :	رقعی ۱۰۴ ص
تایپ :	واحد آماده سازی کتاب
چاپ و صحافی :	گرگان،چاپ افست فراغی (بازیار).تلفن : ۲۲۲۹۰۴۴
طراحی جلد :	جهان افروز علائی
شابک :	۶ ـ ۱۰ ـ ۷۸۸۲ ـ ۹۶۴

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

مضمونی

ای امام ۱
شهید ۴
وطن ۶
جان اجه ۸
یتیم دویغوسی ۱۱
تورکمن‌چیلیک ۱۴
مختومقلی نأهیل شاهیر بولوپدیر ۱۹
دپه‌لر ۲۲
مختومقلی سن ۲۴
شاهیریم ۲۹
مختومقلینگ سؤزلری ۳۳
تورکمن هونأری‌نینگ یاغدایی ۳۷
شهر قیزلارینا یوزلنمه ۴۰
ییگیت‌لر ۴۴
روایت ۴۷
تأزه یابیم ۵۲
بؤز داغیمینگ ۵۵
بؤز داغیم ۵۹
آرزولار ۶۳

نأشه‌کش ۶۶
قیزلار ۷۱
تورکمن.................................. ۷۴
بدویم..................................... ۷۹
انه دیل.................................. ۸۳
کچ فلک................................... ۸۶
دؤرت‌له‌مه‌لر ۹۰
سؤزلوک و دوشوندیریش.............. ۹۸

ای امام

بیر مونگ اوچ یوز قیرق ایکینجی ییلیندا،
قیغیریپ، شا عیبین آچدینگ ای امام.
بوْلسا-دا بار قدرت شانینگ الینده،
فیضیّه‌ده دُرلرِ ساچدینگ ای امام.

سسینگ‌دن تیتره‌دی دونیأنگ ظالمی،
آز گؤروپدی جهان سن دِی عالمی،
اؤنگه سوردونگ محمدینگ یوْلوُنی،
اسلام دونیأسینه باش‌دینگ ای امام.

کمسیدیلدی دایخان نیچه عصرلار
حقین اییدی بوْینی یوْغین یسرلِر
آزادلیق آرزولاپ غریب قاسارلار،
شوْل آرزووا یوْللار آچدینگ ای امام.

اسلامینگ یوْلوُنی عرشه گوتردینگ،
عجیز سؤزون یر یوزونه یتیردینگ،
سؤزلرینگی گولّه کیمین آتاردینگ،
ظالملانگ باغرینی دشدینگ ای امام.

قولاقدا ، یانگلانیار ادن وعظلانگ،
اؤنگون آچدینگ سینگِک قوْنان آغیزلانگ،
امیدین تاپلادینگ قارا یاغیزلانگ،
یورِکدن یوره‌گه آشدینگ ای امام.

اسلامی سایلادینگ بار زاتدان ایلکی،
سؤوِشمک، آزادلیق ، اونسونگام ارکی،
ظالملانگ قلبینا گیریاردی قوْرقی،
بیله‌ماق، آسماندان دوشدونگ می امام.

یوموردینگ سن پهلوی‌نینگ تاغتینی،
اوْیاتدینگ غریبلانگ اوُقلان باغتینی،
سنینگ بیلن چایدی اسلام یاغتینی،
بییکلردن اونگه گچدینگ ای امام.

اوْرس قوُروُپدی مسلمانا دوُزاغی،
آزاد اتدینگ تاجیک ، تورکمن ، قزاقی،
ینه ترک دیر قیرقیزلاری اوزبِگی،
فلسطینه آق یوْل آچدینگ ای امام.

یهودلارام سنگ آدینگدان تیتره‌دی،
ظالم خان‌لار دوملی-دوشا پیترادی،
گون به گون‌دن آرتدی اسلام قدرتی،
امام‌لاردان ساپاق گچدینگ ای امام.

یر یوزونی اتدینگ ظلمدان آزاد،
سانگا منّتدار دیر میدام آدمزاد،
دینگه اسلام اکلأر سن کیمین اوستاد،
آغلایلینگ دونیأدن گچدی بو امام.

شهید

قانینگ بیلن آزادلیغا یتیشدیک،
یورکلانگ تؤروندہ یرینگ بار شهید.
سکیز ییللاپ غنیم بیلن گیدیشدیک،
سؤوِش میدانلاردا مددکار شهید.

وطن اوچین قربان اتدینگ جانینگی،
دین یوْلوُندا قوْیدونگ خان و مانینگی،
ظالم دوشمان یره دؤکوپ قانینگی،
توُتوُش ایران سانگا منّتدار شهید.

اسلام اوچین قوْیوُپ گیتدینگ اؤیونگی،
وطن بگنیأردی گؤروپ بوْیوُنگی،
غریب انه توتجاقدی سنگ توْیونگی،
واخ آرمان بوْلمادی تقدیر یار شهید.

انه‌نگ قالدی سنینگ ایزینگدا آغلاپ،
آیرالیق دردیندن یوره‌گین داغاپ،
تاپارمیقا عزیز اوْغلون سوْراغلاپ؟
یا قالدی می اوچماخا دیدار شهید؟

هاوّا سنم اوچماخی‌نینگ بیری‌سینگ،
اؤلن دألسینگ حق یانیندا دیری‌سینگ،
تایّارلاندیر بهشت سانگا حوری‌سین،
گناهکارا اوْندا مددکار شهید.

دونیأده بلنددیر پاک پیکیر اوْیونگ،
یر یوزونده یوْقدور هیچ دِنگی تایینگ،
خدای طرفیندان بِریلِن پایینگ،
بهشت نیغمات‌لارنینگ سوین سور شهید.

وطن

توْپراغینگا دامدی گۉبگمینگ قانی،
اۉسدوردی سنگ قوْینونگدا خدا وطن.
اخلاص بیلن دیله‌یأرین تا نگریدان
بیزی سندن اِتمه‌سین جدا وطن.

سن منینگ ایسله‌گیم ینه گره‌گیم،
ایلکینجی آچیلدی سنده قاراغیم،
داغلارینگ آرقامدیر، داشینگ یوره‌گیم،
بوْلمالی جانلار سانگا فدا وطن.

مقدّس دیر بیزه برِن آش- نانینگ،
چشمه‌لرینگ مَهرین قاندیر تشنانینگ،
مینسه خام خیالا بخیل دوشمانینگ،
مرکین بررِیس اتسه خطا وطن.

توپراغینگدان اۉنیأر بوغدای- قوْواچا،
شادلانیانگ قیزلارینگ چیقاندا کۉچأ،
ییگیت‌لرینگ آطلانارلار سۉوِشه،
آلیپ اوُلی‌لاریندان آق پاتا وطن.

یوْقدور سۉییأن توْپراق کیمین بالاسین،
اشیتمه‌سین اۉز اکلأنینگ نالاسین،
اوْنوُنگ اوچین قیزلار دوْقان هالیسین،
بگه‌نیپ-ده پشکش بیر آتا وطن.

اۉسمه‌گینگه قیزلار اوریار داراغین،
بأهبیدینگه دایخان تاپلاپ اوْراقین،
باتیرلارینگ دوْلدوراندا یاراغین،
اشیدیلمز دوشمانینگدان صدا وطن.

جان اجه

بأبِک وقتیم منی قیسیپ باغرینگا،
آللایلاپ آق سویدونگ بردینگ جان اجه.
ییلغیرایسام، سن جاقغیلداپ اوْغلونگا،
کبدر یالی قانات گردینگ جان اجه.

کأ آرقانگدا، کأ قوجاقدا گوتردینگ،
سیرقاولاسام اوْیا دانگینگ آتیردینگ،
من آغلاسام ایشینگ تاشلاپ یتردینگ،
اپ-اِس‌لی وقت ایسغاپ دوردونگ جان اجه.

یوزونگ چیتمان قونداغیمی آچاردینگ،
اوسگورأیسم طاقت صبرینگ قاچیردینگ،
یووپ-آرتیپ ساغلیغیمی بجردینگ،
پأک یرلرده کؤینأم سردینگ جان اجه.

بوکدوردینگ الینگده دیبیپ پوُداغیم،
سؤز بردینگ آغزیما آچیپ دوْداغیم،
توُتوُش قوُلاق بوردونگ امّه‌دیدیگیم،
آق گؤوسونگ آغزیما بردینگ جان اجه.

اشاره ادیپ جوغاپ برسم سؤزونگه،
بگنجینگدن نور چاییلیپ یوزونگه،
برلن یالی بوْلوپ دونیأ اؤزونگه،
بالام دیبیپ قانات گردینگ جان اجه.

اؤسمک‌دی امه‌دیکله‌مک سویشمکده،
مندن گوررونگ ادیپ هر بیر اویشمکده،
آق سویدونگ قدرتی دولوپ داشماقدا،
پاک جانینگدان قدرت بردینگ جان اجه.

آیاق بیتیپ پاتدیل- پوتدیل ادِمده،
بویسانیپ أدمأگه الیم توُتانگدا،
ایکی قدم اوزونگ بیلن گیدمذه،
بگه‌نیپ من بیلن یؤردونگ جان اجه.

دوْلدوردینگ بوینومی دوغا توُماردن،
پیدالاندینگ آق دوُز قارا کوموردن،
گچدی شیدیپ نأچه ییللار عمردن،
مانگا یولداش دِوران سوردونگ جان اجه.

چیبیق مینیپ اوْیناماغا گیدِمده،
دینگه سن بگنیانگ مانگا شو دمده،
نادان‌لیقدان بی‌ادب‌لیک ادِمده،
چکیپ قولاغیمدان اوردونگ جان اجه.

سن بیلیأردینگ سویت برِه‌نینگ یاغداییین،
اولالدینگ سن بریپ آتام بوغداییین،
اویتگه‌شیک دأل اوچسانگام آق قوش دِیین،
انسان اوچین عذاب گوردونگ کأن اجه.

یتیم دوُیغوُسی

بالانگ اوچین جانینگ بردینگ آجالا،
من ایزینگدا آغلاپ قالدیم آی انه.
یر یوزونده مقدّس زات اجه له،
چاغالیقدان یتیم بولدوم وای انه.

یاش هم بوْلسام اولومینگه دیمّادیم،
آق سویدونگی قانا-قانا امّه‌دیم،
بوْزوُلیان من گؤروپ قبر گنبدینگ،
اوغرانگدا-دا بوْزلاپ قالدیم آی انه.

شوُ وقت منی برسه‌دی‌لر قوُرساغنگّا،
سسیم اشدیپ سن قالاردینگ تیرسِنگّه
جان برمأگه هوْلوُقما-دا دوُرسانا
من‌سیز نأدیپ یرده یاتجاق وای انه.

آغلاپ-آغلاپ یالان دونیأ ایندیم من،
گؤزونگ یوُموُپ قاپدالیمدا سویندونگ سن،
ایندی یوزمه اوُراناق-لا قیزغین دم،
آچمان غنچه‌لریم، سوْلدوُم آی انه.

دوْغان گوندن بیلأک بوْلماسا انه‌نگ،
کمسینمأن دونیأ-ده یاشاجاق نه‌ننگ؟
انه یرین توُتارمی هی گلنه‌جِنگ؟!
بوْلوپ بیلمز هیچ زات سانگا تای انه.

باشدا بیلمأن اقبا لیمینگ کج‌دیگین،
اوُلالامسوْنگ بیلدیم یرینگ بوْش‌دیغین،
سنی کویسأپ قاپیمیزی آشدیغیم،
توُتوُپ کشبینگ یوره‌گیمده جای انه.

دوْغوپ سندن صوراتینگی گؤرمه‌دیم،
بالام دیییپ قوجاغینگی گرمه‌دینگ،
تاپجاق بوْلوپ قارا یری سرمه‌دیم،
چاره تاپمان امید اوزدوم آی انه.

گیجه آغلاپ یاسدیغیمی اؤل اتدیم،
دوکوپ یاشیم یاتان یریم کؤل اتدیم،
یتیم‌لیکده گولر یوزوم سارالتدیم،
بوْلدی اویدیأن الیپ قدّیم یای انه.

یوْلا دوشوپ اوغران وقتی کجه‌به،
شادلیق اتمأن دارالیاردی کجه‌به،
سبأبی-ده بوشلان یوْقدی اجه‌مه،
سن‌سیز نأدیپ اوْغلونگ گولسون وای انه.

بالام دیییپ مانگلاییمدان اوپِن یوْق،
گلنیم دیییپ کورته باشا یاپان یوْق،
اوستومیزدن قیران- سویجی سپن یوْق،
بوْشدا شو وقت سانگا قوْیلان جای انه.

تورکمن‌چیلیک

روایت می یا ارته‌کی؟
قایتالاپ چوپان هم چوْلوق
ایلکی دۇرأنده دونیأده
بیر یاغشی اوْوادان قیلیق
ملّتلر بارماق دیشلأپدیر
سسله‌نیپ اولی بیر خلق،
تورکمن‌چیلیک ، تورکمن‌چیلیک.

ساچاق‌لارین اوْرتا سریپ
میهمانا قوُجاق آچاندا -
ارکک بیر سوزلی بوْر دییپ
عار اوچین جاندان گچنده
بار زات‌لاردان اؤنگده دورسا
قَول هم آدمکأرچیلیک
اینها شودور تورکمن‌چیلیک.

یاش کیچی‌لری سیلانیپ
یاش اوُلا حرمت قوْیولسا
عالم‌لر اوتوریپ تؤرده
اولارا سوویش سوْیولسا
شوْ میلیسده هیچ بیر کیمینگ
بولماسا یوزلری سالیق
بیلینگ شودور تورکمن‌چیلیک.

ارکک کیشی‌لر یوْوولداپ
گپ گوررونگ‌لرین آیناتسا
هر یولدان گچن بیگیده
قیز قاباق‌لارین اویناتسا

باشغا ملتلردن اوْرتا
سومِن بوْلسا هر بدقیلیق
اوْ دأل بیلینگ تورکمن‌چیلیک.

اولی ایلینگ قولداپ سنی
ادینأیسه‌لر یاش اولی
باشی بلند یاشامالی
بوْلمان بیگانه‌لانگ قوْلی
اؤز ایلدِشینگی ساتماقدان
آنگیردا یوْقدور پیس قیلیق
یا شومیقا تورکمن‌چیلیک؟

آلقیش‌لار آلیپ عمرینگده
سیغنیپ یاشاور خدایا
الدن گلن کؤمِگینگ اد
قاپینگا باران گدایا
سن حقدا آق یوره‌گیندن
دوْغا اتسه بیر ینگ یوْلوق
اینها شودور تورکمن‌چیلیک.

Hasan Bay
TABRIZ

چیشیپ- چیشیپ گیدیبرمه،
نادان‌لار ادنده تاریپ
قاتی بیغریلیپ کیچلمه
کمسیدیپ پسلتسه گؤریپ
هر یردن عالم آدم‌لار
اؤیونگی آلسارلار سالیق
اینها شودور تورکمن‌چیلیک.

نأچه یاشاسانگ یاشاور
اولی ایلینگه دنگ بوْلوپ
یکه گونِم یاشاما موندا
بیرینه یارانجانگ بوْلوپ
حضرت علی‌نگ آیدیشی دِک
یارانجانگ‌لیق اربت قیلیق
شونی سؤیمز تورکمن‌چیلیک.

دونیأده ایشینگ دوْغورلا
دینگه ربّیم جلیل اوچین
روزه نمازا توْپولما
گؤرسه بوْر دییپ ایل اوچین

بیر تانگرینگ اؤزی التمه‌سه
اوچماخدان جای برمز خلق
تورکمن‌چیلیک، تورکمن‌چیلیک.

تأزه- تأزه اؤی دیکه‌لینگ
دیکیلن اؤیی ییقمالینگ
حرام یول‌لاردان پول ییغیپ
نامیسا قییا باقمالینگ
حلالدان قازانچ اتمه‌سنگ
تانگری دییمز: بندام یِلیک
حلال سؤیر تورکمن‌چیلیک.

مختومقلی نأهیل شاهیر بوْلوپدیر

دؤره‌یأر بیر سوْراغ قلب‌لانگ تؤروندە،
مختومقلی نأهیل شاهیر بوْلوپ دیر؟!
بیر دورت آتلی گلیپ تونونگ یاریندا،
پاتا بریپ اوْنی یوْلا سالیپ دیر.

دؤردونگ پاتاسینی آلان فراغی،
اوچ سان دیلی دوْلی بیلن فراغی،
تیسگینیپ یریندن قالان فراغی،
دویغولاری اؤر بوْیوُنا قالیپ دیر.

دگسه-ده پیداسی بِیله پاتانینگ،
تربیه‌سی گویچلی اوستاد آتانینگ،
دویغودان یاریلجاق بوْلوپ یاتانینگ،
پاتا-دا اوستوندن جبیس گلیپ دیر.

یکه چکیپ اولی ایلینگ قایغی‌سین،
قیلاولاپ ذهنین تاپلاپ دویغوسین،
چونگّور بیلیپ تورکمن گولکی- آغی‌سین،
شاهیرلیق پایخاسام اوْندا بوْلوپ دیر.

عقل پول دا، دانا لاردا کاره یوْق،
طاپالاردا قاتناشیق یوْق، آرا یوْق،
شاهیر بوْلایماسانگ باشغا چاره یوْق،
منگلِم کأته اوْغرین باقیپ گولوپ دیر.

پیدالانیپ اوْنسونگ اؤتگور دلیندن،
سارسیپ دیر کان ظالم خانلار الیندن،
کأته آیدیپ اوْنگات قیزدان- گلیندن،
مشهور آدی شیدیپ دونیأ دولوپ دیر.

آزادینگ آرزووی، آزادینگ پندی،
اوستاد ادیپ یتیشدیرمک فرزندی،
فرزندِم یورِکده ساقلاپ اوْل پندی،
اخلاص بیلن بییک شاهیر بوْلوپ دیر.

دپه‌لر

یاشینگیزا گؤز یتیریپ بوْلاناق،
بیر ایّام دونیأده دؤرأن دپه‌لر.
گؤک دونونگ کؤینه‌لیپ بوْلوپ دیر چیم-آق،
بللی کؤپدور یاشینگ اؤرأن دپه‌لر.

بیلیأن‌سیزده سؤزلر کؤپدور یازارا،
واخ دیمیانگیز آلمان بیزی ناظارا،
حرمت قوْیوُپ ایکی بییک مازارا،
گؤز یاشلی اوْلارا قاران دپه‌لر.

قوْینوُنگدا اوُقلاپ دیر آزادی پاخیر،
یانیندا سوینوپدیر فراغی شاهیر،
هاچان بوْلجاق سیزینگ دیممانگیز آخیر،
مختومقلینگ کشبین گؤرِن دپه‌لر.

بیلیأس اوْنام یتیک سیزینگ یوکونگیز،
گؤتریأنگیز بکَ بوْلانسونگ کؤکونگیز،
دیمما قادا باردا سیزینگ حقینگیز،
بییک انسانلانگ مرگین گؤرن دپه‌لر.

یوره‌گی جوشوپ شاهیر دُرلر ساچاندا،
منگلی‌نگ آتاشیندا یانیپ اؤچِنده،
سیغدیریلمان، ایلین تاشلاپ قاچاندا،
خوش گلدینگ دییپ یاردام برِن دپه‌لر.

آق بخت ادیپ آق توْقاییینگ چؤلونی،
قوجاقلانسونگ ایکی أگیرت اولینی،
ایلایتا-دا شاهیر مختومقلینی،
داشین قورشاپ ساقلاپ دوُران دِپه‌لر.

مختومقلی سن

عدالت‌لیق ایسلأپ دیللنسه انسان،
شوْنگا امید باغلان مختومقلی سن.
آغیر یاغدای‌لاردا دلمینسه انسان،
یکه اوغرین آغلان مختومقلی سن.

اوْقادینگ سن سعدی، حافظ، خیامی،
تاریپلادینگ گلجک عجب ایّامی،
آغزی بیرلیک سن بیچأرأنگ سؤیی‌أنی،
آغزی آلا قارغان مختومقلی سن.

بیلیم ییغدینگ کؤپ یرلری آیلانیپ،
حالانینگا باشارمادینگ اؤیله‌نیپ،
شوْنونگ اوچین اؤز ایلینگدن سایلانیپ،
چؤل یرلرده سایران مختومقلی سن.

بوتین عمرینگ بوْیی دؤره‌دیپ سطر،
خانلانگ قدرتیندان اتمه‌دینگ هدر،
باتیرلیغی سانگا اؤورتدی پدر،
میراث یوْلی ایزلان مختومقلی سن.

کؤپلتمأگه دانالارینگ سانینی،
حاضردینگ سن برمأگه-ده جانینگی،
الدن بریپ سؤین منگلی خانینگی،
یوزون توتوپ آغلان مختومقلی سن.

آچ مؤجک‌لر عجیز ایلی داراندا،
هر کیم دینگه اؤز بأهبیدین آراندا،
من دییأنلر زوْردن حقین قوْراندا،
ایل حقینی قوْران مختومقلی سن.

توسسأپ گچدی میدام سنینگ باغیرینگ،
گؤرکزیپ دور اوْنی هر بیر شیغیرینگ،
آخر تاپمان شوم فلگینگ اوغورین،
بخته گؤوون باغلان مختومقلی سن.

اوْی‌لار گچدی سنگ غوغالی سرینگدن،
آیرا سالدی قاناتینگدان پرینگدن،
کؤر ذهین‌لر قوْودی اوْقان یرینگدن،
حیران بوْلوپ ایزلان مختومقلی سن.

یالنگیزلیقدا دینمان اوریاردی یورِک،
یا لنگیزلیغا ایلدن گرِکدی کؤمِک،
آیدانلاریم آخر توتار دییپ درک،
شونگا امید باغلان مختومقلی سن.

ظالم خانلار ایله جبر اِدنده،
هارای گؤزلاپ ایلینگ یوزون توتاندا،
آیدا بیلدینگ دییپ دارغاپ گیرنده،
بوْغاز دوْلوپ آغلان مختومقلی سن.

بار زات‌لاردان آیدیپ، سوزلأپ بارشینگا،
حیران دونیأنگ، دونگدِریلمأن دورشونا،
آدملانگ آدمی گمریپ یؤرشونه،
حسرت چکیپ ایگلأن مختومقلی سن.

عمرینگ بوْیی دنگ‌سیزلیکدن ازلادینگ،
هر بیر ایشده ایل بأهبیدین گؤزله‌دینگ،
سؤزلأن وقتینگ آق یورِکدن سؤزله‌دینگ،
ایل بأهبیدینه ایلغان مختومقلی سن.

آنگیپ پوغتا نادان‌لارینگ کوپلوگین،
همده دونیأنگ، عقل بیله چپ‌لیگین،
گؤروپ پولونگ ادیپ یورن قوْپغونین،
حقا گؤوون باغلان مختومقلی سن.

دؤرتدی‌لر، مقاملاری- هنگ‌لری،
شیغرینگ اِزدی باغرا چؤکن دوْنگلاری،
توْقماقلادینگ نجیس یارانجانگلاری،
ارکک‌لری حالان مختومقلی سن.

اؤچمه‌دی دونیأده تورکمنینگ دیلی،
سنگ بیلن پارلادی ای مختومقلی،
بهاردا گل‌له‌سه اولکأنینگ چؤلی،
چهار فصلدا گل‌لأن مختومقلی سن.

شو دِورده گؤونه قایغی گتیرمأن،
ایش وقتیندا سن اؤزونگی ییتیرمأن،
آیتمانگ خیری یوْق دییپ اومسوم اوتورمان،
حقیقتی سؤزلأن مختومقلی سن.

شاهیریم

سنینگ قوْشغینگ توْیوم- یاسیم بزه‌یأر،
یورِکدن سیزدیریپ یازان شاهیریم.
بو گون آدینگ دیلدن دیل‌لره گزیأر،
اینگّه بیلن قویی قازان شاهیریم.

دِپأمیزده توْی توتاندا قیرغی‌لار،
دومول-دوشدان هجوم ادنده گؤرگولر،
حالینگ بیلمأن زار آغلایان قارقی‌لار،
دوزومسیز یاغدایا دؤزِن شاهیریم.

گؤراوْغلی‌لار آرامیزدان چیقاندا،
ایل اوستونه قارا دومان چؤکنده،
بولغوسیزلار نادان‌لیقدان بؤکنده،
یاشی بیلن یوزون ازن شاهیریم.

بو عصردا اوْنگات اوْنگات اؤوولیأنگ،
یرین توتیانگ شاهیرینگ هم اَولیانگ،
اؤز دِورینگده انه یورتدن قوْوولیانگ،
آغلاپ یاد ایل‌لری گزن شاهیریم.

شیغرینگ حاضر یر یوزونده سؤیولیأر،
تلپک قوْیوُپ سنگ پیکرینگه اویولیار،
ایلینگ بو گون سنگ توْیونگی توْیلایار،
تور یرینگدن بو گون بزن شاهیریم.

نِفْسه چاپیپ دونیأ مالین ییغمادینگ،
آقا دیبیپ خانا بوْیوُن اگمه‌دینگ،
یا-دا اؤزونگ باریپ یاتان بگ‌می‌دینگ؟
سؤز قوْوسین بینیده سوزِن شاهیریم.

توْقماغین یتیردینگ مایادارلارینگ،
آدی ییتدی کله‌سانگجا بایلارینگ،
وصفین ادمأن کؤشک یالی جایلارینگ،
سؤز کؤشگونده دیری گزن شاهیرم.

جیککِریلیپ بیر اؤزونگی گؤرمه‌دینگ،
اوْوسارینگی نَفس الینه برمه‌دینگ،
یوک چکمکده بوغرامی‌دینگ نرمی‌دینگ؟
آغیر یوکه جیداپ دوزِن شاهیریم.

سؤیدونگ چوْودور یالی باتیر أرلری،
دؤودونگ نِننگ ادیین ریاکأرلری،
قوْلداجاقدینگ غریب‌لاری خوْرلاری،
قیسماتینگ ترسینه چیزان شاهیرم.

سوزوپ سؤزلِنگ عجب‌لاردان عجابین،
اؤووپ سخاوتدا تورکمن ساچاغین،
یوسال ایندی سنینگ یالی قوْچ اوْغول،
اؤزونگ تورکمنه آت قازان شاهیریم.

Hasan Bay
TABRIZ

دردینِشیپ اولیالر بیلن دویشونگده،
اولی ایل قایغیسی سنینگ باشینگدا،
شیله‌لیکده اللی یدی یاشینگدا،
عمرینگ گُلنه دگدی خزان شاهیریم.

مختومقلینگ سؤزلری

بارماق دیشلاپ چیندان حیران بوْلونار،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.
یورِک چیشیپ دیده گریان بوْلونار،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

دسته‌لأپدیر سؤز میدانینگ گُلینی،
جار ادیپ عالمه تورکمن دیلینی،
شادلانار ایلی‌نینگ قیزی-گِلینی،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

سؤزی گوهر، بوْلسا کیمینگ عقلی،
بزأپ اوْنی آتالارینگ نقلی،
نامارد ینجر الی أگیرت سوْقولی،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

حقیقتی هیچ بیر کیمدن یا شیرماز،
سؤزلرینی اصلا، حددن آشیرماز،
غریب ایتیپ بیر بایلاری اویشورمِز،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

سؤز بهاسی یتمز برسنگ-ده اینر،
اشیدِنده ساغلارینگ یورهگی یانار،
پس خاستالار ترسهگینه دایانار،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

قارّیلار توُتوُشلای پیکیره چومِر،
یاشلار دینگلأنده شکلنمأن دیمار،
کؤپلرینگ گؤزوندن یاشلاری دامار،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

صارپا قوْیماز سوز ماغناسین آنگلامان،
یادا گدِمِلیکدن سؤزون دینگلهمأن،
ملّا کسر واغظین ایکیرجینگلهمأن،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

عقل- پایخاس بیر- بیرینه سپیشر،
گؤریپلرینگ دونیألری قابیشار،
باغشیلارمیز دوتارینا یابیشار،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

گیتسِک- ده دونیأده هر یره باقان،
فراغیدان داشا گیدأیرمیکأن؟
دوتارچی دؤرهدر بیر تأزه موقام،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

فراغی یورِکدن انسانی سؤییأر،
قوْشغوسین باغریندان سیزدیریپ دیییأر،
عالملر علاجسیز تلپهگین قوْییار،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

کؤشه‌در اول باغرا چؤکن دردلری،
قالقیندیرار تورکمن دیللی یورت‌لاری،
سؤوشمأگه هوس‌لندیر مردلری،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

اورتا دیر اوْل یوْقسوُز هم-ده بار اوچین،
تسلّی بوْر عجیز هم-ده خور اوچین،
جان برمأگه تاییار جوان عار اوچین،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

بیر بوْلماغین ایسلأپ تورکمن ایل‌لرینگ،
اوستون آچیپ عجب آیدینگ یوْل‌لارینگ،
دولتین سارسدیریپ نیچه خان‌لارینگ،
اوْقالیپدیر مختومقلینگ سؤزلری.

تؤلأپ بوْرمی تورکمن فراغینگ حقین؟!
آبرای‌دان توتوپ ایلی‌نینگ یوکون،
گیدن یالی بوْرسونگ خدایا یاقین،
اوْقالاندا مختومقلینگ سؤزلری.

تورکمن هونأری‌نینگ یا غدایی

یاشلیغیندان دومتونیپ بارماغی یارا باجیم،
هالی هالچا هونأری، بویسانجی تارا باجیم،
ال هونأرینگ استادی، هاصادیر کؤره باجیم،
هونأر چورِک برە‌ناق، دلمِن بیچأره باجیم،
سنی باغتلی اتمه‌دی ، باسلیق، دارتی دیر کوجینگ.

قوْنگشی بیلن بأسله‌شیپ، کسجک بوْلوپ هایدادینگ،
اجه‌نگ خامیر ادینچأ، باش قالدیرمان اؤیده‌دینگ،
کیتاپ قلم گؤرمأنی، چیتیم اوچین اؤی‌ده‌دینگ،
قوْیدی دونیأدن ایزا، کمسین بیچاره باجیم.
سنی باغتلی اتمه‌دی، باسلیق، دارتی دیر کوجینگ.

سایغارمانی گونونگدن، گیجینی هم ایرینی،
بیرین کسیپ کسمأکأنگ، باشلاپ ینه بیرینی،
ذهنینگی سنگدیریپ، دؤکوپ گؤزونگ نورونی،
آرتاناغام بیر کوینِک، دلمن بیچأره باجیم.
سنی باغتلی اتمه‌دی، باسلیق، دارتی دیر کوجینگ.

سنینگ چکن زحمتینگ، بارچالاری دوْیوردی،
امّا سانگا نه پیدا، یاشلیغینگدا مایيردی،
جانینگی درده بزأپ، ساغلیغینگدان آییردی،
قازانانینگ دوْکتورا، گیتدی بیچأره باجیم،
سنی باغتلی اتمه‌دی، باسلیق، دارتی دیر کوجینگ.

آسمان یرینگ نقشینی، اؤز هالینگدا دوْنگدوردینگ،
ذهنینگ بریپ شوْنگا ، اوقیبینگی سینگدیردینگ،
أدیک‌سیز جیگینگی-ده، کسیأن دیبیپ دینگدیردینگ،
کسِنسِنگِم بوْلمادی، أدیک بیچأره باجیم،
سنی باغتلی اتمه‌دی، باسلیق، دارتی دیر کوجینگ.

باشغا ملّت قیزلاری، آرتدیریپ یؤر بیلیمین،
سنینگ اوْللاقان دردنگ، قانا سینگن کیلیمینگ،

بی‌درِک أرینگ - آتانگ، پوغتا دارتیپ چیلیمین،
قارداشینگام تاپمادی، درمان بیچأره باجیم،
سنی باغتلی اتمه‌دی، باسلیق، دارتی دیر کوجینگ.

آخر دمده هیرقیلداپ یاتیر سنینگ هونأرینگ،
بیتیپ گیتدی بیر ماحال، آق مایا دیر اینرینگ،
قولداو یوْقدور هیچ کیمدن، اوزولسه-ده کمرینگ،
کیم اؤزوندن باشغانی، گؤرر بیچأره باجیم،
سانگا باغت برجِک دأل ، داراق، دارتی دیر کوجینگ.

همه یردن ال اوزدونگ ، تانگری اتمه‌سه عنایت،
هیچ بیر یردن قولداو یوْق، هیچ بیر کیمدن حمایت،
اؤز اؤزونگکی قایغیرمان، ادیپ دور-لا خیانت،
ال سِرمه‌لی بیز کیمه، آیت بیچأره باجیم؟!
وقتی دوْلاندیر البت، داراق، دارتی دیر کوجینگ.

شهر قیزلارینا یوزلنمه

اوْن‌ایکی یاشا یتیشیپ چاغالیقدان سایلاندینگ،
قاپدالینگدان کیف آسیپ، کوچه-کوچه آیلاندینگ،
ارکین‌لیگه یتدیم دییپ، اؤز اوزونگدن اوْیلاندینگ،
کوچه گزن ارکین می، آیت دوشوملی باجیم،
چکینمه-ده سوزله سن، سرن اشیدأیلی ایچینگ.

گون به گوندن کوینه‌گینگ، چیقیپ باریار دیزینگا،
اؤی اوْوزارسیز اوغلان‌لار، دوشیأر سنینگ ایزینگا،
عقللی‌لار باق دیییپ، فلان آقانگ قیزینا،
دانالار حیران سانگا، دوشون عقللی باجیم،
آزادلیغیا یتدیم دییپ، تینه یتدینگ می ساچینگ.

آزادلیقدا نأمه اوچین، اؤسه‌ناق-لا دوشومینگ،
هر فوْرم یاغ‌لار بیلن، اویتگه‌مه‌لی می کشبینگ؟!
یا ماغناسی شیله‌می، تأزه تاپیلان عشقینگ؟!
سن دوشونسنگ دوشوندیر، همّأ سوادلی باجیم،
تصدیقلاسین همّه‌لر، آلان علمینگ گویجون.

یاریم یالا نگاچَ بوْلوپ، ارکک بیلن اوْینادینگ،
اؤز پیکرینگ بوْیوُنچا، آزادلیقدا یاینادینگ،
تانس اده‌نی حرمتلاپ، ملّا حرمت قوْیمادینگ،
بو هم تأزه اؤسوش می؟ آیت سوادلی باجیم،
جانیمیزا سنگدیرمک بوْلدی بیزلره چِتین.

آیری یورت‌لار شیله دییپ، گون‌به گوندن چِپلندینگ،
خدای اؤنگونده دأل-ده، پول اؤنگونده اِپلندینگ،
تاکسی‌نینگ ایچینده-ده ، ارکک کیشأ یاپلاندینگ،
بو هم آزادلیقدان می؟ آیت سوادلی باجیم،
جانیمیزا سنگدیرمک بوْلدی بیزلره چِتین.

هر گون بیر زات گِیدینگ، دیییپ ایندی موْد بوْلدی،
یاراماز دأپ گرِک دأل، یاغشی دأپ‌لر یاد بوْلدی،

انسانلیقدان خبر یوْق ، یؤنه اوْندان آت قالدی،
بیر اوْتوریپ اوْیلان سن، بوْر می دوشوملی باجیم؟

آلیپ باریان یوْلوُنگی، جانا سنگدیرمک چتین.
بیزده عزیز انه‌لر، اوْت اییبم گزیپدی،
یؤنه ولی شوْندا-دا، أرینه گؤزون سوزوپدی،
یاری بیلن اگین‌دش، بو یاغدایا دوزوپدی،
سنگ یاغداینگی بیله‌ماق، آیت سوادلی باجیم،
چکنمه-ده سؤزله سن سرین اشیده‌یلی ایچینگ.

اینها شیله گلین‌لر، قوْیون یالی آغیردی،
اؤیکه‌نِم دأل اؤدِم دأل ، توُتوُش‌لیغینا باغیردی،
بیلسنگ شیله انه‌لر، گؤراوْغلینام دوْغوردی،
ایندی نأمه دوْغاناق ، آیت دوشوملی باجیم،
هم ارککلر اوْونادی، هم آینادینگ سن باجیم.

یاشماق آلماسانگ آلما، گزمه اؤزونگ هؤدورلأپ،
دیقیلماسین بالالانگ، زندان‌لارا سودورلأپ،
ارکک گورسنگ اویتگه‌مک، دأل آخری دِوره باب،
دورا -بارا بوْل عالم، بوْرمی دوشوملی باجیم.
شیدیپ ایسله‌گین اؤده، یاش‌کیچی‌نینگ هم حاجینگ.

«اِنأ باق-دا قیزین آل»، دیین بیزده نقل بار،
بو نقلینگ ایچینده توکه‌نک‌سیز عقل بار،
یاریم یالانگاچ انأنگ، نأهیلی‌رأک قیزی بوْر؟
بو سوْراغینگ جوْغابین، سن بِر سوادلی باجیم،
مونگا جوْغاپ تاپماقدان، همّه ارککلر عجیز.

کنایه‌دان داش دوروپ ، هم بی‌دِرک طأنه‌دن،
بیرحقیقت قوْوی‌راق ، یوز مونگ سانی مانادان،
تورکمن ییگیت‌لر کؤپی ، چیقیار شیره‌خانادان،
آتالارام گناهکار، هم انه‌سی سن باجیم،
حرام لقمه ادیپ دیر ، تأزه نسلیمیز لجین.

بار زادی الدن بریپ، اؤزومیزِم ییتیردیک،
غایرات، سؤزِم یوْق بیزده، تورکمن‌سیراپ اوْتوردیق،
ادِن ایشلرمیز بیله، تورکمنه ایسنات گتیردیک،
هم ارککلر اوْونادی، هم آینادینگ سن باجیم،
بیله دِوری سینگدیرمک تویس تورکمن‌لره چتین

ییگیت‌لر

گچن مردلیک گلر دییپ یاماشغاندان ایسله‌مه،
غایراتلی دییپ نسلیمیز خیالینگدا بسله‌مه،
حقیقت دیر اشیتسنگ، دأل دیر یؤنه توْسلاما،
ایندیکی زمانادا اؤنوپ اوسن ییگیت‌لر،
یا تیریه‌جیک چکرلر، یا-دا چیگیت چیگیتلأر.

هرنأچه قاتناسا-دا، اوْقاپ بیلن زادی یوْق،
قارینچا دِی قیرمیلداپ، یؤرأنده-ده بادی یوْق،
یتن بیلن بوْغوشیار، هیچ کیم بیلن اوْنگشاناق،
ایندیکی زامانادا، اونوپ اؤسن ییگیت‌لر،
یا تیریه‌جیک چکرلر، یا-دا چیگیت چیگیتلأر.

مونسه ماتور-ماشینا گویجون بریأر دویدونه،
گلن- گچن کأیینیأر حایپ اِمِن سویدونه،
بیر بوْلغی‌سیز گولیأرلر اوروپ ایکی بودونا،
شیله‌رأک-ده ایندیکی اؤنوپ اؤسن ییگیت‌لر،
یا تیریه‌جیک چکرلر، یا-دا چیگیت چیگیتلأر.

دینگه اؤوره‌نن زادی اوْوادانلاماق شکلینی،
قارا ساچین گریس‌لأپ پوْسلادیپ دیرعقلینی،
شو یاغدای‌دا تاپیلار نأشه‌کش‌لنگ سوپ‌لیگی،
اؤز پیکرینگیز نأجیره اؤنوپ اؤسن ییگیت‌لر،
بو بوْلوشدا داغ-درأ قاچیپ چیقار بخت‌لر.

بوْلوپ یؤرشون گؤرنگده خوجالیغی یوْق یالی،
قوْلون چرمأپ یؤره‌شی باریپ یاتان بیر دألی،
گؤوره‌سینه سر اتسنگ کشبی آنگق ادیأر ایلی،
سسی بلند بوْش یاییق، اؤنوپ اؤسن ییگیت‌لر،
قوْیالداناق کلّه‌سین شاغلاپ باریان وقت‌لار.

آتا پاخیر قازانیار، بریأر انه بیشیریپ،
دانگ آتینچا اوتوریار، قاباق‌لارین چیشیریپ،

گیجه یاِتمانین ارتیر، گورروںگ بریأر اویشوریپ،
نأشه‌کش‌لیک بویسانچ می، اؤنوپ اؤسِن ییگیت‌لر،
نانا خیانت اتمه، بریلسه-ده موغت‌لار.

یر یوزونده مقدّس، زادینگ بیری چورِک دیر،
آدم اوْغلی دم آلسا، ایلکینجی نان گرِک دیر،
بی‌عار اتجک سیزلری تیرِیک دیر هم عرق دیر،
ایکی‌سیندن داش دورونگ، اؤنوپ اؤسن ییگیت‌لر،
بوشاتماغا چاپارسینگ، توکنمأکأ عقدلار.

توسسا بوْغوپ ایچینگی، اوفلأپ گزمه داشینگی،
دیرناق آلمانگ درِگنه، یوْقالتما سن قاشینگی،
بیتیرِنسینگ اؤزونگی، نأدیپ تاپجاق ایشینگی،
کوچه‌لرده انتأرسینگ، اؤنوپ اؤسِن ییگیت‌لر،
دره-دره باغیریپ، سندن قاچار بخت‌لار.

ایلکی اؤزونگی تاپ-دا ، دوْغری یوْلا آیلان سن،
بوْلوپ یؤرشونگه قاراپ، بر اوْتور-دا اوْیلان سن،
قوْشارینگا دایانیپ، ایسلأنینگه اوْیلان سن،
پیس‌دوستلاردان ال چکسنگ،اؤنوپ اؤسن ییگیت‌لر،
اوْنسوْنگ سانگا بویسانیپ، قوجاق آچار بخت‌لار.

روایت

آتام پاخیر مانگا برِردی گورروںگ،
بیر گون گلیپ قوْیون‌لارمیز سوردی‌لر.
آجی خبر یتدی ینه-ده بیر گون،
یورت قالماسین ایشان- پیردن گؤردی‌لر.

دییدی‌لر بیزه-ده باییںگ قوُروُغی،
یوْق ادیلمک انقلابینگ بوُیروُغی،
بایلارینگ طنابی یوپونگ چویروگی،
اوست- اوستونه سالغیت بارین بردی‌لر.

تورکمن ایلین یتیردی‌لر قیسساغا،
اؤلدوردی‌لر هم ایبریپ توسساغا،
دییأیسه‌دینگ: «آغام بِیدیپ قیسساما!»
«یوْق اِت سیبرا!» دیپپ فرمان بردی‌لر.

بیرجه واقا شو گوندن منگ یادیمدا،
بالقیلداپ دور ایشیگیمزده دأدِم-ده،
«آنّا» دیپپ بیری تورکمن آدیندا،
قاپیمزدا چوپان ایتین اوردی‌لار.

بیرجه قوْیون مالأپ قایتدی ایزینا،
اورس‌لار دیدی: «قوْی قالسین-لای اؤزونه»،
تورکمن ییگیت قالیپ یکه دیزینا،
گولّه بیلن اوْنگام مرکین بردی‌لر.

تورکمن دییدی: «بابا اتمأنگ رحم،
من بیلیأن یوْق دور اولاردا فهم،
بیر قوینام کؤپدور بریلسه سَهم!»،
اشه‌گیمیزِم سوری بیلن سوردی‌لر.

بوْشاپ قالدی سوریمیزینگ یاتاغی،
توْزانلایار توْووغمیزینگ کته‌گی،
باشلیق ادیپ ایش بیلمه‌یأن یاتاغی،
«بلیأر!» دیپپ آرقاسیندا دوردی‌لار.

آغلاپ بیزِم یاشیمیزی سوپوردیک،
اویشوپ دورأن بیر چولپه‌جه توْپاردیق،
اوْقاماغا مکتب‌لره چاپاردیق،
یوْق بوْل دیپپ انگِمیزه اوردی‌لار.

گون به گون‌دن آرتدی بیزینگ یوکومیز،
کملِیأردی اجتماعی حقیمیز،
نأدیپ دورجاق اوْنسوْنگ بیله یورتدا سیز؟
شیدیپ هر کیم اوز یاغداییین گؤردی‌لر.

قبول اتمأن آتامیزینگ غایراتی،
بولماسا مونمأگه تورکمنینگ آطی،
دیپپ یورتدان چیقدی یادیمدا ییتی،
«تاپینگ آتانگیزا!» دیپپ حکم بردی‌لر.

«تاپماسانگیز، بارینگیزی یوکله‌جک،
التیپ سیزی توسساق‌خانا اوْقلاجاق!»،
دیی اوْنسوْنگ وطنی نأدیپ ساقلاجاق،
اوُلوُلارمیز اوْز انجامین گؤردی‌لر.

وطنی ترکله‌دیک توُتوُپ ایچیمیز،
اوْغلوُم شیدیپ یوکله‌نیپدی کؤچومیز،
ایندی بیزینگ آغاریپ دیر ساچیمیز،
سیز یاشلارا اوْنگات دِوران قوردی‌لار.

شو زاماندا توتولیپ دیر بیر شاهیر،
یازیپ دیر سیبری‌ده یاتیرقا پاخیر،
شونگ بیلن سؤزومی ادأیین آخیر،
بیر سالیملاپ آتام دیمیپ دوردی‌لار.

اوْنگ سؤزلری دوشدی قاقام یادینا،
آمان دیینمیش‌لار شاهیر آدینا،
یتجک ایران تورکمن‌لری‌نینگ دادینا،
بیله دویشی آمان شاهیر گؤردی‌لر.

«آسماندان سنگ سامولیوت‌لارینگ اوچار،
کؤچه‌لردن آوتوبوس‌لارینگ گچر،
ملتینگ داغالیپ ایرانا قاچار»
یوردونگ بوْشار دییپ یوزونه بردی‌لر.

تأزه یابیم!

قایرانگ داغ دیر ایلرینگ سوُو،
تأزه یابیم ، تأزه یابیم!
چشمأنگ بیلن مغزیمی یوُو،
دریا دؤنسون دوُیغی یابیم!

گؤزوم بیر زادی سِلجِرسین،
کؤر ذهین‌لیگی اوچورسین،
دوُیغی اوْدون اؤلچِرسین،
قیلاولانیپ منینگ تابیم.

باش مکتبیم سنده اوْقاپ،
سنگ قوْینونگدا بینیم بکأپ،
قولتوغیما بردینگ کتاب،
اؤسن یریم، تأزه یابیم،

یوْلا گیردیم آلیپ پاتانگ،
گِچِردینگ سن بِیله خطام،
سندا یاتیر انه‌م- آتام،
باغرا باسماق سنینگ دأبینگ.

دانا بوْلسوُن بالالارینگ،
آدی چیقار دانالارینگ،
سنده گچدی چاغالیغیم،
هوْواندارى گؤونی صابینگ.

میدام گلسین قرآن سسی،
ابابِکر نبیره‌سی،
سنده یاشار شیخ تیره‌سی،
تأزه یابیم، تأزه یابیم.

أگیرت اولی قوجاغینگدا،
ناز و نعمت ساچاغینگدا،
صحت ایشان قوجاغینگدا،
اوقلاپ یاتیر، تأزه یابیم.

بو شاهیرینگ شاهاندازدی،
کؤپ وقتلار شیغیر یازدی،
اوفلأپ گیپپ سنده گزدی،
اوستادی‌دی تورکمن دأبینگ.

بوْز داغیمینگ

بهار گلسه قاری ارأر،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.
گلشیپ دوران بیر آدی بار،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

دپه‌لری یرینگ تاجی،
بِرِم اوْندان آلار گویجی،
سوُولاری بار بالدان سویجی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

کییک، قوُلان، تکه آوی،
دره‌لری دوْلی زاوی،
یاغیلجاسی یا نار ماوی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

باردیر اوْنوُنگ هر هیل گُلی،
گُلین یوُوار، دگسه دوْلی،
بوْلدان بیتِر چیگلدِمی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

ایردن بِتِر زوربه‌لری
سرخوْش اوْنوُنگ چاروالاری،
آچیپ یوْلوُن یدی ولی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

تورکمن قوُرشاپ دوُر داشینی،
بوُلوت قوْراپ اوْنگ باشینی،
هیچ بیلیأن یوْق چین یاشینی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

قاتلاق- قاتلاق قایاسی بار،
قایالاردا ایل سسی بار،
ارن لردن ایه‌سی بار،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

آرقا داغدیر باتیر نره،
بارسا الین سرَه- سره،
بلندلیگی گؤرک‌دیر یره،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

قوپبا منگزش باش‌لاری کأن،
قوُپبالارنینگ قاش‌لاری کأن،
خدر گؤرِن داش‌لاری کأن،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

اگرِم- اگرِم گچی یوْلی،
یاش آرچالار ماخمال یالی،
یاز گلنده اینِر سیلی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

هر کیم بیلن زادین آیدار،
نأچه دییسنگ بأردِن قایدار،
وصفین دوْغری آیتدیم اؤیدِر،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

ایلِر یانیندا دوْغولدیم،
ارککلیک تعلیمین آلدیم،
اوْنگ اؤنگونده من اگیلدیم،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

انه‌م مانگا آق سویت بردی،
بوْز داغ مانگا امید بردی،
گؤزوم پهلوان بوْیوُن گؤردی،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

ای تورکمن‌لر تعظیم قیلینگ،
یاشاییش ساپاغین آلینگ،
عیال ارکک قدرین بیلینگ،
بوْز داغیمینگ، بوْز داغیمینگ.

بوْز داغیم

ساقلاپ دور اوْبامی قیسیپ باغرینا،
مهرباندیر سخاوتلی بوْز داغیم.
النمأگه قوْیماز یری آغرامی،
مهرباندیر سخاوتلی بوْز داغیم.

چکیلشی یادا سالار زنجیری،
بوْلدان بیتر قارامیغی اینجیری،
سلام دییپ یوزون توُتسا بیر پری،
بیر جوْغایین کرامتلی بوْز داغیم.

باش اگیپ دور بلندینه پس‌لری،
اوندا یاتیر آتا- بابانگ سس‌لری،
آق- قارا بورِلسه اوْنوُنگ اوست‌لری،
اوْلام نغمت سخاوتلی بوْز داغیم.

یاز گونه چوْیونیپ قارلاری ارأر،
یووونیپ اگنینه گؤک ماخمال بورأر،
ایسنیشسانگ داغ بیلن قوشغی‌لار دؤرأر،
هر طرفدان سخاوتلی بوْز داغیم.

باقسا قیزلار سانگا زولفینی چؤشلأپ،
توْوسوُپ یؤر اوْولاق‌لانگ قیشینی قیشلاپ،
کییک‌لر یاتیر گونه‌یینگده گونشلأپ،
مهربان سن سخاوتلی بوْز داغیم.

دؤرأپسینگ سن دونیأ بیلن سر به سر،
پنالانیپ هر کیم بوْلسا در به در،
قاپدالینگدا کأکیلیک‌لر سایراشار،
آدملارا محبّت‌لی بوْز داغیم.

یوزون توُتسا سانگا طرف تشه‌لر،
مهرین قاندیر توْوسوپ دوُران چشمه‌لر،
یادگار دیر سندن دوْلوُپ داشمالار،
مهربان سن سخاوت‌لی بوْز داغیم.

کؤپدور اوْنوُنگ اگرِم اگرِم یوْللاری،
بیریگدیر ادِرمن تورکمن ایل‌لری،
یاز بولاندا توروپ دألی سیل‌لاری،
مهربان دیر سخاوتلی بوْز داغیم.

سن دونیأده سخی‌لیغینگ دوکانی،
قالقیندیریپ تورکمن هالی دوْقانی،
دره‌لرینگ مرگن‌لرینگ مکانی،
مهربان سن کرامتلی بوْز داغیم.

آغاچ‌لارینگ توْیلار منینگ توْیمی،
قارا داشینگ دیکِلدیپدیر اؤیومی،
آسمانا دنگأپسینگ پالوان بوْیوُنگی،
مهربان سن کرامتلی بوْز داغیم.

جوْشوُپ دیر صحت ایشان سانگا قاراندا،
تأمیزلأپ دویغوسین قارینگ اِرأنده،
یارین الدن بریپ غمگین یؤرأنده،
آغلانسینگ سن سخاوتلی بوْز داغیم.

جیداپ بیلمأن شوم فِلگینگ اوْینوُنا،
پنالاپدیر صحت ایشانام قوْینوُنگا،
یکه‌لیگی شاهیر چکیپ بوْینوُنا،
دینچ آلیپ دیر قوُجاغینگدا بوْز داغیم.

جوْغاپ بریأنگ سانگا بریلسه سلام،
داغام بوْلسانگ دوُیبانگ اول برحق کلام،
اوْنی اؤورِنسین سندن اوُلوُمسی آدم،
جوْغاپ واجب کرامتلی بوْز داغیم.

آرزولار

حالان قیزین باغرا باسسا ییگیت‌لر،
منگ یوره‌گیم دینگه شوُنی کویسه‌یأر.
سؤیوشیپ اولکأمده آرتسا جوبوت‌لر،
منگ یوره‌گیم دینگه شوُنی کویسه‌یأر.

تأزه بیچیم بیلن توُتولسا توْی‌لار،
دیکِلسه شوْنگ بیلن بختلی اؤی‌لر،
قیزی حالان غریبه برسه بای‌لار،
منگ یوره‌گیم دینگه شوُنی کویسه‌یأر.

بیر- بیریندن نالاماسا جوبوت‌لر،
قوُلاقدا ساقلانسا پند و اؤووت‌لر،
توُت آغاجی یالی بوْلسا ییگیت‌لر،
منگ یوره‌گیم دینگه شونی کویسه‌یأر.

ناز و نعمت هر ساچاقدا یاییلسا،
غریب- قاسار اییپ ساچاق اوْیولسا،
کیچأ سیلاغ اولا حرمت قوْیولسا،
منگ یوره‌گیم دینگه شونی کویسه‌یأر.

دوتار بیلن قیجاق بیلن سایرالسا،
دوْنالیپ یالانگاچ، آچ‌لار دویرولسا،
یر یوزوندن بی‌سوادلیق آیریلسا،
منگ یوره‌گیم دینگه شونی کویسه‌یأر.

هیچ بیر انسان بیکارلیقدان یاتماسا،
پولا قیزیپ سویت‌دِشینی ساتماسا،
یالان سوزلأپ اینی‌سینی اوُتماسا،
منگ یوره‌گیم دینگه شونی کویسه‌یأر.

کؤپ بوْلسا یوردومدا مله چورک‌لر،
یاقینلاشسا بیر- بیرینه یورک‌لر،
حقیقتی تیز سلجرسه قاراق‌لار،
منگ یوره‌گیم دینگه شونی کویسه‌یأر.

ساغالسا تیزلیکده یاتان خاستالار،
ییقماسا هیچ اؤیی نأشه توسسه‌لر،
یوْق بوْلسا دونیأدن غم وغصه‌لار،
منگ یوره‌گیم دینگه شونی کویسه‌یأر.

نأشەكش

چوُنگوُر دوشنوپ گۆز يتيريپ بليأنگ مى؟
اِديأن ايشينگ قباحت‌دير نأشەكش.
اوُلينگ- كيچينگ نصيحتين آليانگ مى؟
اِديأن ايشينگ قباحتدير نأشەكش.

ايلكىرأكلر بوش يرلر-ده بوُقوُليپ،
يالانجيقدان اؤز اؤزونگدن اؤكونيپ،
چكيأنگ مى؟ گپ تاپانگاق ساقينپ،
اِديأن ايشينگ قباحتدير نأشەكش.

دوستونگ دييسه چكيأنگ مى سن كأ وقت،
يوْق لا! بيزدن توتوش دؤنوپدير بخت،
هى من چكرين مى؟ بوْلسا-دا موغت،
اِديأن ايشينگ قباحتدير نأشەكش.

آيتسا گلنينگ دوْلان بوْلوپ قهرا،
نأچه وقتلاپ گلمأنسيراپ نهارا
نأشه اديپ؟ ايلكى آغشامدان سَحره،
اِديأن ايشينگ قباحتدير نأشەكش.

كم كمدن خوْرلانيپ اينچەليپ بوْينوُنگ،
بوْشاديپ پار خوْوونگ مأْلتمأن قوْينوُنگ،
«كسللأپ ديرين من!» كؤپ سنينگ اوْينوُنگ،
اِديأن ايشينگ قباحتدير نأشه كش.

گون- گوندن حالقاريپ گؤزونگ اؤنگ‌لرى،
تاپينيانگ سن دونيأ- ده يوْق يوْنگ‌لارى،
خُمار بوْلوپ آتيريانگ سن دانگ‌لارى،
اِديأن ايشينگ قباحتدير نأشه كش.

اندامینگی قاشاپ چالیپ دیشینگی،
بوُرنونگ سوُوون سیریپ- سوپروپ یاشینگی،
شوُ واغت اِدیأنگ هیچ کیم ادمأن ایشینی،
اِدیأن ایشینگ قباحتدیر نأشه کش.

نأشه وقتینگ مینیپ خیال آطینا،
هاییات آتیانگ هر اؤیونده یاتانا،
دوغا ادیپ گرد و تیرِیک ساتانا،
اِدیأن ایشینگ قباحتدیر نأشه‌کش.

رحم‌لی سن اوْوادانلاپ گیپینگی،
پاغلایارسینگ گینگدن یازیپ یوپونگی،
دوْلدوُریانگ سن قوْیوُن- قوُزدان قاپینگی،
بوْلوُپ دورشونگ قباحتدیر نأشه کش.

ایچین بؤووسیأنگ آشدیرمایان بک‌لرینگ،
غمین ایبأنگ شوُ واغت قارنی دوْقلارینگ،
آچ اوْتیرلار اؤیده چاغاجیق‌لارینگ،
اِدیأن ایشینگ قباحتدیر نأشه کش.

باشینگ قوْیبانگ آرزو بارینی بسلأپ،
ایشله‌مأنی یورِک تِی‌دن هؤوسلأپ،
گون‌اوْرتان اوقودن اوْیانیانگ پِسلأپ،
بوْلوپ یورشونگ قباحتدیر نأشه کش.

زیغیرداپ آیاق‌لانگ ساندیراپ سسینگ،
ایش دِرِگنه گرک چیلیمینگ ناسینگ،
«وای اؤلیأن من، تؤورِگیمه بوسونگ،
بوْلوپ دورشونگ قباحتدیر نأشه کش.

اؤله‌سینگ یوْق ، بوْلما ایله ماسغارا،
نیردن تاپسین سانگا غریب ماشغالا،
آراسسا یاشاماق بیلسنگ باشغا-لا،
بوْلوپ یؤرشونگ قباحتدیر نأشه کش.

خجالت چک ارکک سیراپ یؤرمأنه،
قارون گرگ سنگ اؤنگونده دوُرمانا،
بوُ نه بوْرچ؟ عیال خرجینگ برمأنه،
بوْلوپ دورشونگ قباحتدیر نأشه کش.

آیت ایله، اؤز عیالینگ یازیغین،
ساتیپ چکیأنگ اوْنوُنگ ییغنان آزیغین،
اوْغورلایانگ تام دیر تووی سازاغین،
اِدیأن ایشینگ قباحتدیر نأشه کش.

اشیدیأن بارمی بوُ عیاللانگ نالاسین،
کیم قوْیدوقا ارککلرینگ حیله‌سین؟
خرجین بریأر أرنینگ ساتیپ بالاسین،
اِدیأن ایشینگ قباحتدیر نأشه کش.

یالنگیشیپ قیزینی بریپدیر آتا،
ارکک سیراپ اؤیده گچمه‌گین اؤته
عیال اوْتیر بوْیوُن اگیپ قسمتا،
اِدیأن ایشینگ قباحتدیر نأشه کش.

قیزلار

غم غصّه اگسیلیپ ینگلأر پیکیرلر،
ییلغیریپ یوزومه باقسانگیز قیزلار.
آلجیراپ ییگیتلر ییتیر اؤزونی،
بزه‌نیپ اویشمه‌گه چیقسانگیز قیزلار.

بیر قیز جوْشوپ پأک آسمانا سر اتسه،
مانگا باقیار دیییأر اوْغلان نرسسه،
سیزینگ اوچین دونیأمیز دوُر آراسسا،
هاپالانار گؤوون ییقسانگیز قیزلار.

آچسادیم من سنینگ باغرینگ دوْنگاغین،
دم بیلن قیزدیریپ سویکأپ انگه‌گیم،
قیسیپ اینچه بیلدن اوْغشاپ یانگاغینگ،
یوْق آرمانیم قانیم دؤکسه‌نگیز قیزلار.

ینه ایسغاسانگ آسغیریبان توُرارین،
باقیپ مأمأ، گینگ قوُجاغیم گرِرین،
بوتین عمریم شونی آرزوولاپ گزِرین،
نأچه اوستونه یالیق چکسه‌نگیز قیزلار.

آراسیندأکی یاپ باریار بوینونگا،
بال آقیان یالی دیر منینگ گؤونومه،
قانماق اوچین گیرسه‌دیم من قوینونگا،
بگنجک شوْ یابا ییقسانگیز قیزلار.

دمینگدن دؤرأپ دیر تمیز سحریم،
سیزه باقسا دؤره‌مزدی قهریم،
بگنچ یاشین دؤکیأن یالی بهارام،
نأز بیلن آسمانا باقسانگیز قیزلار.

ساچینگ اوْراپ قوْیسانگ منی بوْغدوُریپ،
اوْنسوْنگ گچسنگ اوچماخ ایسین چوْغدوریپ،
بوشاپ، توتوپ، پوسا بارین یاغدیریپ،
دیزارین هر نأچه چکسه‌نگیز قیزلار.

شو فرصتدا دیلینگ بیر زادلار سارنار،
اوْ سؤزلر منینگ جانیما اوْرنار،
دگسه یوزه تیترأب دوُران قوْشا نار،
آخ دیییمِن دوزاخا ییقسانگیز قیزلار.

منگزأپ اوْنسوْنگ تأزه بوْشان بولودا،
ایسغاپ سولدوریالار بیلسنگ گلی-ده،
شیله بوْرسونگ دیییپ اِدیأن آلادا،
ینگلأر قایغیم ینه باقسانگیز قیزلار.

دوْلی وصفینگ قوْشغا گچیریپ بوْلماز،
قلم بیلن قلب‌دان گؤچوریپ بوْلماز،
دونیأنگ سوُوی بیلن اؤچوریپ بوْلماز،
عشق اوْدون یورِکده یاقسانگیز قیزلار.

تورکمن

تاریخ قاتلاغیندا سنگ آدینگ بارقا،
نأمه اوچین دونیأده کمسینیأنگ تورکمن.
یر یوزونده سازینگ یانگلانیپ دوُرقا،
نأمه دییپ دونیأده کمسینیأنگ تورکمن.

نأمه‌کأ تورکمنینگ اقبال چوودوسی،
قوُلاقدا یانگلانسا اِنأنگ هوودوسی،
اینها شودور بیلسنگ بخت چوودوسی،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

توْی ادیپ سیردیریار اوْغلونگ قالپاغین،
تاسادیپ اوْینایار قیزینگ قوُلپاغین،
دِپأنگ- ده اوْتیرقا قارا تلپه‌گینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

نامیسا قوْیباقانگ عزیز جانینگی،
آنت ایچن دوشمانا برمأن یانینگی،
اسلام هم قوْلداپدیر قیرمیز دوْنوُنگی،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

هونأرینگ گؤرکزیأر حالی‌نینگ ناغشی،
گؤرِن‌لر قایتالار یاغشی دیر یاغشی،
گچمیشینگ بوْغازدا قایندیار باغشی،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

دونیأ-ده بللی‌کأ سنینگ کشبینگ،
ماغناسی یوْق سیزده شانینگ کوشگونگ،
اگنینگده‌کأ مخصوص بوْلان اشیگینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

«نأمه‌سی بار؟» دییمه تورکمن پاخیرینگ،
اصلینگی گورکزیأرکأ ظاهرینگ،
هر دؤووردە بارقا ملّی شاهیرینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

تاریخ دیر چالینان هر بیر سازلارینگ،
قدر قیمّاتلیغا چورک- دوزلارینگ،
لأله بیلن سایراپ دورقا قیزلارینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

هر یانا چکسه-ده غوغالی باشینگ،
ایشله‌یأرکأنگ دِشیپ بوزونی قیشینگ،
یر یوزونده تأککأ سنینگ آق آشینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

تویس قیلیق‌لار کؤپ ملّتدن سایلایار،
قیجاق- سازینگ توی‌لارینگی توْیلایار،
مختومقلی سنگ دیلینگده سایرایار،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

گون بللأپ غریبا بریأکأ الینگ،
تبارک-یاسین‌قا هر آنّا گونونگ،
دونیأده دیریکأ بوُ آغراس دیلینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

فراغی‌دان اؤووت- نصیحت آلینسا،
سیدی‌نگ سوزونه اوْنکی اندامینگ اِلِنسه،
قربان دوردا یورِک باغرینگ دیلینسه،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

مسکین قیلیچ اوْقاپ صوفی‌قانگ- پیرکأنگ،
گؤراوْغلی‌دان سوْنگ آرسلانقانگ-شیرکأنگ،
کمینأنی اوْقاپ بیلغیریپ دورقانگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

ملّا نفس اؤوردیأرکأ سؤیگینی،
مأتأجی سِرپیأرکأ سنینگ قایغینگی،
کریم آقا تاپلایارقا دویغونگی،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

اوْرتاداقا برکت‌لی ساچاغینگ،
ساناردان کؤپ گلیپ گچن قوْچاغینگ،
میهمان اوچین آچیق میدام قوجاغینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

وفاللیغی سنده ساقلانیار ایتینگ،
قیمّاتی کؤپ سنده سوادینگ خطینگ،
الینگده‌کأ گویچلی هم ییلدام آتینگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

سن اؤزونگه نأمه بره‌نگاق بها؟
اوقیبینگ بها بریأر اریشه نخه،
گلینینگ دیکیأرکأ آق قایما تاخا،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

خداییم بریپ دیر سانگا بیتی آنگ،
شوْل آنگی قوْرایار کوموش‌لی قوپبانگ،
شوْلارینگ بارینا بویسانمالی‌قانگ،
ینه-ده نأمه اوچین کمسینیأنگ تورکمن.

بدویم

دؤوورلری سؤکوپ گلندیر نسلینگ،
آدی بللی پوْلات نال‌لی بدویم.
اوچماخدان دیر ایزارلانسا سنگ اصلینگ،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

بهشت ایچره سیران ادیپ گزیأردینگ،
ایلغاپ کأته اندامینگی یازیاردینگ،
گؤرکونگ بیلن اوچماخی-دا بزه‌یأردینگ،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

نفس قاپاندا حوا انأنگ قاراغین،
آخ دییپ توُتاندا آدم یورهگین،
انسانا قیلیپ دیر سنینگ یورهگینگ،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

بهشت‌دن چیق دییپ گلن-ده فرمان،
فرمانا سر ادیپ تولغوندی انسان،
شو دمده مین دییپ دایالدی آرقانگ،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

شوْندا مینیپ آدم سنینگ اوستونگه،
شاغلاپ قایتدی سراندیبیگ قصرینه،
دوشوپ قاناتینگی کسدی دستینه،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

شیدیپ قالدینگ یرده جیلاوینگ چینأپ،
کؤشه‌دیأردینگ غم‌لی آدمی اوْیناپ،
ایه دییپ تورکمنی آلدینگ می سایلاپ،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

آلیپ تورکمن سنی چرخ فلک‌دن،
سؤنگّی دوْلدی اوْنگات-اوْنگات قیلیقدان،
سیپدیریاردینگ هر هیلی قینچیلیقدان،
آدی بللی پوْلات نال‌لی بدویم.

آیاقلانگ بلنددیر مانگلایینگ یاسسی،
عمرینگده گؤرِنسینگ کأن باسا-باسی،
باغشینگ بوْغازیندا توْیناغینگ سسی،
آدی بللی پوْلات نال‌لی بدویم.

سایلاپ مینسه تورکمن آقا یووروگینگ،
قانات‌سیز زات گؤروپ قالار قوُروُغینگ،
یرینه یتیر اوستوندأکینگ بوُیروُغین،
آدی بللی پوْلات نال‌لی بدویم.

بیر یره ییغیلسا حیوان‌لانگ باری،
یوزِلنسه‌لر دولت قوُرماغا ساری،
سن بوْلارسینگ شوْ دولتینگ سرداری،
آدی بللی پوْلات نال‌لی بدویم.

مردلیک‌دن دولی‌دیر سنینگ شکیلینگ،
بار حیواندان کؤپی‌رأکدیر عقلینگ،
آنگق اِدیأر انسانی ساقار سِکیلینگ،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

گؤزل‌لر حیراندیر سنینگ بیلینگه،
بوْیوُنگ مناسیپ‌دیر گؤوره اینینگه،
خذمت أدیپ میدام تورکمن ایلینگه،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

دونیأ–ده بللی دیر تورکمنینگ آتی،
اوْندا کؤپدور آدمزادینگ صفتی،
هیچ ملتینگ سانگا دنگ گلمز آتی،
آدی بللی پولات نال‌لی بدویم.

انه دیل

اؤز دیلی‌نینگ ایه‌سی بوْر ملت‌لر،
چین شاهیرلر بوْلار اوْنوُنگ ساقچی‌سی.
جؤوه‌نِک دِی سؤز چوْزاندا هر دیله،
قوراپ توْزار سؤز اکیلن باغچاسی.

قوْمالیپ الینه قالامین آلیپ،
یازاندا دیل بیلمز بیر شاهیر سوماق.
اؤز دیلینی اؤسدورمأنینگ درگنه،
سؤزلوک قوْشوپ یامار دیلینه یاماق.

چین شاهیر دیرِلدیپ کۆینه سۆزلوگی،
ییقیلان دیلینگ قوْلتوغیندان گوتِرِر.
اۆز دیلی‌نینگ ییتیپ بارشین گۆرِنده،
ییتیأس دیییپ ایچین توتوپ اوْتورار.

انه دیل دیر اگر دوْغری دوشنسک،
هرملّتی یر یوزونده ساقلایان.
انه دیلی خارلاپ الدن برن سوْنگ،
تاپیلماز سنگ ملّت‌لیگینگی حقلایان.

بوُ زماندا یر یوزونده هر ملّت،
بوُیسانماسا اۆزی‌نینگ ملّی اشیگینه.
تیز برِرلر شو ملّتم ییغشیریپ،
قوْجا دونیأنگ ملّت یوُوودیان دشیگینه.

نفسه چاپیپ دیلچی بوْلوپ بیلمه‌یأر،
جۆگی‌لیکده گلشیگ‌لیجه سوزله‌یأن.
اۆسسه- ییتسه انه دیلینگ پارخی یوْق،
جوبسین بلیأر اۆز بأهبیدین گۆزله‌یأن.

دألدیر اوْلار بیلسک دیلینگ اوستادی،
هر اویشمکده میکروفونه چوزان‌لار.
توتوپ بیلمز چین شاهیرلانگ یرینی،
قاریم- قاتیم سانلی قوْشغی یازان‌لار.

یر یوزونده هر ملّته گرِک زات،
آتا- بابانگ دأپ دستوری-سنّتی.
اۆز دأبین کمسیدن عالم سوماق‌لار،
عمر بوْیی چکیپ یاشار منّتی.

بیله‌یلینگ دیلیمیز دوْغری صورتدا،
چاپمایلینگ شاهیرلیغینگ بوْش آدینا.
آراسساجا یازماق بیله یته‌یلینگ،
دم سانایان انه دیلینگ دادینا.

کج فلک

بایینگ بختی میدام اؤنگه اوْمزایار،
«غریبینگقی موُندا گؤیأ دوُشاقلی».
بیر نیچه‌لر ماشین مینیأر دازلادیپ،
نیچه‌لر سویرِنیأر قوشا پیشکلی.

نادان گزیأر بو دونیأده شادیان،
پولی بیلن اؤنگه سوریأر ایشینی.
دانا اوتیر اؤیده پیکیره چوموپ،
بأش شای اوچین دؤکوپ آقجا دیشینی.

بیر سامسیغینگ قاپدالینا قوْشوُپسینگ،
اوْرتا بارماق یالی دانا گؤزل یار.
عقللا-دا عیال دیپپ برەنینگ،
زوردان اِدیأر اوْنوُنگ بیلن بیر میدار.

بیر نیچه‌لنگ یاغداینا سر اتمأن،
چاغا بارین دِپه‌سیندن دؤکوپسینگ.
کؤر ادیپ اوْجاقین قورغون آدمینگ،
چاغا اوچین گل عمرینی یاقیپسینگ.

بوسولجیراپ یاشامالی دونیأده،
یوره‌گی آت کلّه‌سی دِی ارککلر.
آرسلان من دیپپ گووسون آچیپ یاشایار،
پیشیک گؤرسه یورِک یاریان قوْرقاقلار.

اوُزین ارکک بیله قیسغا عیالی،
بیر- بیرینه چاتیپسینگ سن باشاریپ.
ایکیسینی کوچه‌لرده گؤرِنلر،
کأن گولمکدن گؤزی گیدیأر یاشاریپ.

بیر نیچه‌لر بیر آزاجیق یلله‌نیپ،
چوودی دیییپ اؤنگه طرف اوُغرایار.
بیرجه پلتیک بیلن یازغاناق برمأن،
اوْلانگام کیپینه سوْغان دوْغرایار.

هیچ بیر یردن پول اویشوریپ گتیرمأن،
اوْنگا بریأر آلیپ سنینگ مالینگی.
بار زادینگی قاقاندان سوْنگ الینگدن،
نیچیک دیییپ سوْراناغام حالینگی.

دینچ آلمان گیجه- گوندیر همّه‌لر،
بأش شای اوچین کؤسِنمه‌لی دونیأده.
هاچانا چن سنگکی‌لیگی بللی دأل،
یالانجیقدان بوُیسانمالی دونیأده.

ایر ارتیری، گیج آغشامی سایغارمان،
یالانچینی توُتایین دیپ چاپمالی.
اینها بیر گون آق کفنه دوْلانیپ،
آغاج آتلی گورستانا دپمه‌لی.

جایلاپ سنی ایزلارینا قایدان سوْنگ،
یکه قالیانگ قبرستاندا باغریپ.
بیغنانینگی سنینگ دیش دیرناق ادیپ،
اوْغلونگ- گلنینگ اییپ اوتیر گأگیریپ.

هیچ بیر انسان دوشونمأندیر اوْینونگا،
بار ایشینگ ترسینه ای یالان دونیأ.
اشِک یالی ایشله‌مأگه گلدیک می؟
آرقامیزا سالدیریپ پالان دونیأ!

دؤرتلەمەلر

حاصل بوْلان آرزوویما بگەنیپ،
امید بیلن اؤز تویومی باشلایان.
دوست- یارلارینگ بگنجگنه ایناني‌پ،
توُتان توْیمی کاغذ بیلن بوُشلایان.

یدی گؤگی سؤکوپ گلنم بوْلسانگ،
حرمتلاپ بیلسنگم یدی آتانگی.
یدی دولت‌دن آزاد بوْلسانگ ، ینه-ده
یدی اؤلچأپ بیر کسرلر خطانگی.

ییگیریم بیرینجی عصر دییدی ییگیت،
ایقجام‌راق اتجک بوْلدی یارینی.
ساللام- ساجاق بوْلوپ یؤرجک دأل دییپ،
گلنم کسیپ تاشلادی دؤرت اؤرومی.

ییل‌لار بوْیی کتابلارا سر ادیپ،
یورک جوْشوُپ، عقل کأسأنگ دولدوغی.
اوُلوُمسی‌نینگ اؤنگی بار-دا سوْنگی یوْق،
مقصد ادین همیشه پس پأللیگی.

دیریکأک باریمیز گذران دییپ،
چاپیاس اوُلاغلی هم پایی پیاده.
او دونیأده ساتاشجاغمیز بللی دأل،
چای باشیندا اوْتورشایلینگ دونیأده.

سایغارداناق ایندی قیزلار- گلین‌لر،
دوُو قیزیل بارسی‌نینگ اؤسن دیرناغی.
اصلزاده- بد اصل‌لار بللی دأل،
قاتیشیپ دیر بیکه‌سی هم قیرناغی.

بو زماندا بارینگ بوْلسا الینگده،
گنگ قالدیرماز آییل- سابیل سؤزله‌مک.
ادرنی بیلمزینگ باریپ یاتانی،
حلال یوْلدان اؤز قسمتینگ گؤزله‌مک.

منینگ پیکریم دوْغری دیپپ یاشایار،
اؤزگه پیکره اصل اوُیوُپ بیله‌ناق.
اوُللاقان بیر بدبخت‌لیغی انسانینگ،
باشغالانگ دوُیغوسین دوُیوُپ بیله‌ناق.

بالاسی‌نینگ خوْرلوُغینی اشدنده،
قایرا اوُزوُلیپ یاتان سیرقاو انه‌لر.
نأمه فرزند انأنگ حقین اؤدأناق؟
مینمأکأ بوینونا آغیر گونألر.

کأ بوْلوشدا گویچ‌لی وحشی حیوانلار،
عجیز حیوانلارینگ حقین قوْرایار.
امّا ولی قاینامی ترس انسانلار،
آیاق قازاپ عجیزه ایرسارایار.

یاشایشینگ نأمه‌دیگنی بیله‌میزاق،
چاپپاس میدام بوْلدی دیپپ دوُرامزاق،
قناعتام قاچیپ گیتدی باغریپ،
سبأبی‌-ده الیمیزده بریم یوْق.

اوْیلانایلینگ ای آدملر، آدملر،
اوچماخی تابشیردیق یرده اؤسمأنه.
گدِملیکدن ، نادانلیقدان انسانی،
گلِن دألدیرس چورهگیندن کسمأنه.

دیری وقتینگ هم-ده سلامت وقتینگ،
اؤزون خوارلاپ اگیلنلری ییگرنگین.
بیر خداییِنگ ، انه- آتانگ، وطنینگ
اؤنگلریندە اگیلمهگی اؤورِنگین.

انسان مرتبهسین یره سوْقدیلار،
ایچی قارا اربت زاندی یامانلار.
آدملیغینگ چیزیغینا سیغیار می؟
یؤنه بیر انسانینگ سویدون اِمِنلر.

تانگریمیزینگ دستورینا بوْین اگیپ،
تاییار بوْلدوق یاغتی دونیأ انگمأنه.
بیری- بیریمیزینگ کؤمِگیمیز بیلن،
گلِندیریس غم-غوُصّانی ینگمأنه.

آدم زاد بوْلماسا بیرزادا عاشق،
سرگزدان بوْلارمیش اوْنگ میدام روحی.
چین عاشقلار یورهگیندن آه چکسه،
کوشهیأر ایلهکی آدملانگ آهی.

زر-زورینی گوجنگلأپ قایتالاپ دور،
اِجِم فلانلاردان، فلان کس دأدِم.
بوُ زادلارینگ همّهسیندن اؤنگورتی،
باشارسانگ دونیأده آدم بوْل آدِم!

آدی بیتر اؤلسه چویره‌مز بابینگ،
یاشایشینگ بیزه قایتالان پندی.
شُهرات بریأر هم اؤزونگه-آتانگا،
بوْلوپ بیلسنگ بیر هونأرینگ فرزندی.

سایغارداناق بیل با بیل‌دان پیسریار،
کیم یالانچی کیم چین سؤزونگ یسیری.
ادرمن‌لیک حساب‌لانسا کذّاب‌لیق،
ایریم ادیپ یالان سؤزلأر اوْ بیری.

گویز یلینه آغاجیندان اوزولیپ،
پناسیز هوادا قایاندا یاپراق.
انسانام عمرلیک گؤزون یوماندا،
قوجاقلار ایکینِم بو انه توْپراق.

بایلار بایاسین‌لار یؤنه ولینی،
غریبلارام عار-نامیسین ساقلاسین.
قارّی انه یتیم یسیر چاغلار،
چؤرِک اوچین گؤز یاشینی سیقماسین.

عالم آدم آیتجاق سؤزون یوُتمالی،
نادان ولی اوْرتا چیقیار هنگکِریپ.
غریب‌لار اییمه‌لی خدای یولی‌دا،
بارلی آدم تؤرده اوْتیر قوْمپاریپ،

آدم زاد بو یره اینه‌لی باری،
کؤپ زادلاردان گِرک علمین توْپلادی.
یر شاریندان آیا اوُچسا-دا انسان.
چین یاشامانگ اوه تِیین تاپمادی.

سؤزلوک و دوشوندیریش

آق قایما تاخا (= تاخا) **ak gaýma taha** – «تاخیا» که «بؤروک» نیز گفته می‌شود نوعی کلاه مردانه می‌باشد.

اِپ-اِسلی وقت ep-esli wagt – به مدت زیاد.

اوه‌تِیین eweteýin – راه، طرز، چاره.

اؤیده‌مک öýdemek – گره زدن (در قالیبافی).

ایرساراماق yrsaramak – بهانه‌جویی کردن.

ایزلاماق yzlamak – رنج بردن، آه از دل برآوردن.

اینگّه iňňe – سوزن.

باسلیق baslyk – نخ کلفت که در قالیبافی قبل از شانه زدن بکار می‌رود.

بالقیلداماق balkyldamak – بغض کردن، پر از اشک شدن چشم بر اثر بغض.

بهشت نعمت‌لارنینگ سوُووُن سوْر شهید – آب نعمت‌های بهشتی گوارایت باد ای شهید.

بوُسوُلجیراماق busuljiramak – احساس حقارت کردن، به انزوا کشیده شدن.

بوْشاتماغا چاپارسینگ توکنماْکاْ عقدلار – هنوز عقد (نکاح) به اتمام نرسیده تو به فکر جدایی می‌افتی.

بیرجه پلتیک بیلن یازغاناق برمأن – (پلتیک/ پُلی‌تیک) با مکر و حقّه امان نمی‌دهی.

تارا tara – نوعی دستگاه بافندگی.

چؤشله‌مک çöşlemek – (= چؤزمک) باز کردن موی سر.

دارتی darty – چوبی که از روی ریشه‌های قالی رد می‌شود.

دایالماق daýalmak- آماده شدن اسب برای سواری دادن.

دومتونمک dümtünmek – غرق در افکار خود بودن (در انجام کاری، مخصوصاً کارهای هنری).

سارناماق sarnamak – سخن نامفهوم همچون هذیان گفتن.

قوْمالماق gomalmak – مغرور شدن، از خود راضی بودن.

کوجی küji – خَرَک (در دستگاه قالیبافی).

لجین lejin – همان «لجن» فارسی است.

هارای گؤزله‌مک haraý gözlemek - کمک خواستن، یاری طلبیدن.

هایداماق haýdamak – عجله کردن.

یاغیلجا ýa:gylja - نوعی گیاه که در محدوده «بوْزداغ» به فراوانی می‌روید و به عنوان سوخت نیز از آن استفاده می‌شود.

یِلیک ýelik – خوشحال، مسرور، کسی که احساس غرور می‌کند.

یوُرت قالماسین ایشان-پیردن گؤردی‌لر – در عقب‌ماندگی کشور پیر و ایشان (روحانیون) را مقصر دانستند.

یوسال ýusal – کمیاب.

یوْووُلداماق ýowuldamak - سبکسری کردن.